

Радій Радутний

ТЕМНА
СНІЖА ВОДА
РУЧАЙ

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2017

Розділ 1

ВИРОБНИЧА НАРАДА

І річка була та сама, і пагорб той, і навіть якийсь натяк на дорогу протоптали-проїздили понад нею — а от усе інше зникло. Ані натяку на млин, на греблю, на міст. Зникло урвище, де, вочевидь, брали глину для хат — бо не виднілося й хат; зник ставок — бо який же ставок без греблі?

Натомість лісу побільшало.

Може, й справді Землі було б краще без людей? Принаймні лісам точно краще. Хоч і насаджували їх у мої часи, та рубали все-таки більше. У часи, коли моя мама була школяркою, то їх виганяли саджати гаї та лісосмуги; батько трохи старший, і в його часи пробували навіть з літаків насіння розкидати — але дерев усе одно стає все менше та менше.

А шкода.

І пагорби меншають, а деякі — то й зовсім зникають, і ріки мілішають, а про звірів я й взагалі мовчу.

Так що були свої плюси в тому, щоб опинитися на високому пагорбі, укритому лісом, а що в лісі водилася звірина — то про це жодних сумнівів. Ще коли піднімались — то налякали зайця, Галя мало не вступила у купку оленячого лайна кульками, а Ігор очима показав мені слід. Чималий слід, з пів моєї долоні завбільшки, тільки пальців лише чотири, натомість із кігтями.

Або вовк, або дуже-дуже великий собака. Якого тут бути не може за визначенням, отже, все-таки вовк.

Розпалили багаття. Сірників, ясна річ, не було, а хоч би й були — один чорт, бо й мене, й Ігоря, й Галю варто було б викрутити перед тим, як сушити; а в Альберта, що зустрів нас після вивалювання з вікна — й тим більше. Взагалі не певен, що були в його часи сірники, та й не потяг би він їх із собою.

Багаття він розпалив хитрою залізякою — тою самою, що наставляв і на мене.

Недаремно наставляв, слід сказати — бо течія заперла мене на грузьке, і продирався б я крізь грязюку довго та марудно... якби не цвяхнула залізяка тоненьким тросиком із кільцем на кінці, й Альберт не скомандував хапати його й тримати міцно.

Якось хитро скомандував, незнайомими термінами, але які тут можуть бути розбіжності? Дають — бери, б'ють — тікай, утік — розвернися й придивись, чи нема можливості подякувати тим самим.

Я взяв.

Залізяка коротко запищала — й раптом сіпнула мене з багнуки, протягла до самого берега, потім так само коротко вереснула, й настав час відпустити кільце.

Чоловік, що тримав хитрий пристрій, навіть не поточився — це при тому, що тільки-но витягнув з болота суттєво більше центнера м'яса, трохи кісток, й приблизно з наперсток мозку.

Саме так. З наперсток, а може, й ще менше.

Бо як, як пояснити інакше те, що я бачити — бачив, чути — чув, на доторк також відчував, а зробити висновок так і не спромігся!

Навіть близько підходив, з самого початку підозрював в Ігорі виконавця, а не ініціатора всього цього заходу! Припускав же! А от зробити наступний крок — кеби не вистачило.

— Знайомтеся, — сказав Ігор, тільки-но я зіп'явся на рівні. — Це Альберт, командир нашого... е-е-е... загону. Він з трохи дальшого майбутнього, наскільки я зрозумів — аж із двадцять

третього століття. Мова сильно змінилася, я його так-сяк розумію, й так-сяк розумію тебе, а Галя вже не кожного разу. Так що я перекладатиму Альберта, а ти вже передавай далі.

— А якщо з'явиться ще хтось, то далі перекладатиму я? — миттю зорієнтувалась Галина.

Молодець! Бо мені на такий самий висновок знадобилося на секунду більше.

— Сом так, — кивнув Альберт і сховав залізяку кудись під пахву. — Тепер гоу на хіл, там варміше, там і поспікаємо.

У принципі, було зрозуміло й без Ігорового перекладу, але якщо мова піде про більш складні матерії, то є шанс заплутатись.

Галя секунди зо дві полупала очима (вийшло досить привабливо), але Альберт ще й рукою показав, і питання знялося.

Чому на хілі було «варміше», стало ясно вже за хвилину. Альберт, мабуть, чекав нас ще звечора — бо дрів наготував, і зародок багаттячка побудував — тільки вогонь піднеси, й навіть товстеньку колоду притяг до галявини — щоб зручніше сиділося.

А потім, як вже було сказано, знову витяг свою залізяку, клацнув — й багаттячко зайнялося. Одразу. Як наче не запальничку, а вогнемет задіяли.

Ми з Ігорем негайно скинули піджаки, сорочки... й лише потім здогадалися поглянути на Галину.

Ясна річ — стояла, як кам'яний стовп, тремтіла — бо таки прохолодно було; й навіть гудзика не розстебнула.

Альберт низив плечима — вийшло схоже на те, як бугай головою крутить; стягнув із себе щось таке, як каптан, штани-шаровари, довгу сорочку й кинув усе те Галі.

— Гайс, зробіть голови овер.

І показав пальцем, як саме.

Чесно скажу — коли Галя шелестіла тканиною, обернутися хотілося, наче в п'ятнадцять років. Маю підозру, що не лише мені.

— Усе, можна, — пролунало з-за спин через дві хвилини.

Виявилось, що каптан має велике декольте, мало не до сонячного сплетіння; але, на щастя, вузьке. Якщо дуже не ку-

татися, то улоговинку поміж грудьми добре видно, а на самі груди лише натяк. У наші часи таке не соромилися одягати навіть дикторки в телевізорі, але Галя куталася.

— Де взяв? — запитав Ігор і додав ще якесь слово, незрозуміле.

— Майже, — вперше посміхнувся Альберт. — Фарували тут двійко місцевих...

Він потицяв пальцем за кущі, Ігор гмукнув, сходяв і повернувся ще з одним оберемком якогось одягу. Він був зібганий жужмом, але криваву пляму на сорочці було й так помітно.

— Як зміг, — перехопив мій зацікавлений погляд Альберт, трохи напружився, наче згадуючи, й раптом видав:

— «Маємо те, сшо маємо».

Я пошкодував, що місцеві фарували не втрюх. Сидіти у мокрих штанах не хотілося, але лякати Галю не хотілося дужче.

— А гроші були? — запитав Ігор. — Ну, у тих двох, що... е-е-е... фарували?

Альберт мовчки упхнув руку до кишені та витяг кілька монеток. Не золотих. Та й на срібло також не схожих. Отже, мідяки-дрібняки.

— А документи? — не вгавав Ігор.

Альберт так само мовчки похитав головою. Мабуть, ті перехожі були не з багатих.

Багаття розгорілося, й хвиля приємного тепла швидко підсушила спочатку тіло, а там і мокрі штани — спочатку спереду (там важливіше); потім я став крутитися, підставляючи то лівий бік, то правий, то, так би мовити, тилову частину. Стояв близько до вогню, й зі штанів піднімалася пара.

— Гарячий ти хлопець, — раптом посміхнулась Галина, і я трохи здивувався. Не така вже вона й полохлива, виявляється, може й пожартувати на делікатну тему. Заусміхався, а потім допер — навколо багаття зависла неприємна мовчанка, й вона розрядила її традиційним жіночим способом.

— Зараз ще підгарячішаємо! — змовницьки підморгнув Альберт й витяг з-за колоди квадратну пляшку. Обсягу вона

була якогось нестандартного — менша за півлітра, але явно більша за нуль-сім, та й вміст вино не нагадував, а був схожим на дуже розбавлене молоко.

Що воно — я не зрозумів, Ігор теж, а Галя, бач, дотямила.

— Самогонка? — Вона скривилась, але відмовляється не стала.

— Теж місцева? — поцікавився Ігор, застібаючи на грудях трофейний каптан, чи як його там.

— Ну а яка ж, — буркнув Альберт.

Мабуть, запасливі були ті двоє, що мали нещастя їхати лісом.

Виявилось, я маю рацію, бо везли ще й клунок з харчами.

Сало не відрізнялося від пробуваного мною в дев'ятнадцятому столітті й у двадцятому теж; цибуля була майже така сама, як у нас, а от хліб інакший. Чорний, глевкий, аж волохатий від остюків, він ще й пах надто різко... ну, не казати ж про хліб «смердів»? З дитинства привчили. Застав я ще майже побожне ставлення до хліба, дотягло воно аж до другої половини двадцятого століття. А якщо враховувати й традиційний хліб-сіль почесним гостям, то й перетягло.

Щоправда, вже у мої часи мало хто знав, що робити з поданим короваєм, та ще й із сільницею.

Натомість, що робити з хлібом, салом, цибулею та самогонкою — знали всі, і ми теж, і навіть Галя не відцуралася — а хто б відмовився опісля погоні зі стріляниною, купелі, стресу, та опинившись у незнайомому місці з трьома незнайомими (ну, хай майже незнайомими) чоловіками, скажімо так, явно не гламурного роду занять?

— Шкода, що келишків не везли, — зітхнула вона, ще раз поглянувши у бік кущів, звідки Ігор притяг закривавлений клунок.

Горло у пляшки було мало того, що широке, так ще й з грибочком-розширенням. Не знаю, нащо його робили. Може, щоб зручніше було пляшку за горло тримати, а на пиття з того горла й не розраховували?